MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH ZAMMIT MC KEON

Seduta tas-6 ta' Marzu, 2012

Citazzjoni Numru. 632/2010

Fenech Estates Company Limited (C3634)

kontra

HSBC Bank Malta plc, Tal-Barrani Company Limited, Michael Axisa Company Limited, Ludwig, Dottor Louis Cassar u l-Avukat Generali

Il-Qorti :

I. Preliminari

Rat illi r-rikors guramentat ipprezentat fit-22 ta` Gunju 2010 jaqra hekk –

Illi s-socjeta` HSBC Bank plc ipprocediet kontra s-socjeta` Tal-Barrani Company Limited ghall-istralc tal-istess socjeta` ghar-ragunijiet migjuba fir-rikors numru 530/02 JA fl-ismijiet HSBC Bank Malta plc vs Tal-Barrani Company Limited et ;

Illi fl-istess proceduri l-Qorti pprocediet billi nnominat bhala stralcjarju tal-istess socjeta` lill-Avukat Dr. Louis Cassar Pullicino ;

Illi b`rikors datat 16 ta` Novembru 2009, ir-rikorrenti pprezentaw rikors, kopja ta` liema hi hawn ezebita u mmarkata dokument A, ghar-rimozzjoni tal-istralcjarju minhabba konflitt ta` interess tal-istralcjarju u dan kif spjegat fl-istess rikors ;

Illi b`digriet moghti kameralment fit-23 ta` Dicembru 2009 l-Onorabbli Prim`Awla tal-Qorti Civili cahdet it-talba tar-rikorrenti ghas-sostituzzjoni tal-istralcjarju fl-inkarigu tieghu bi stralcjarju iehor ;

Illi tali rikors kellu skond il-ligi jigi deciz b`digriet li jinqara fis-seduta u ma setax jigi deciz kameralment kif fil-fatt sar mill-Onorabbli Prim`Awla tal-Qorti Civili bid-digriet taghha tat-23 ta` Dicembru 2009 ;

Illi ghalhekk il-precitat digriet ta` dina l-Onorabbli Qorti b`liema giet michuda t-talba tar-rikorrenti ghas-sostituzzjoni tal-istralcjarju bi stralcjarju iehor hija nulla u bla effett fil-ligi ;

Illi inoltre sija l-mod kif ittiehed dan id-digriet sija l-pozizzjoni tal-istralcjarju essendo li kien ta diversi pariri lil wiehed mill-banek konkorrenti f`diversi proceduri twassal ghall-vjolazzjoni tad-dritt ghal smigh xieraq kif protett mill-artiklu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ; l-istralcjarju kellu

diversi okkazjonijiet f`liema huwa ta parir lill-bank u deher ghalih f`diversi proceduri u dan jikkozza mal-pozizzjoni tieghu bhala stralcjarju ghaliex tnaqqas u tintakka l-indipendenza u l-imparzjalita` tieghu ; illi fil-fatt wiehed mill-ilmenti avvanzati mir-rikorrent fejn intalbet ir-rimozzjoni tal-istralcjarju kien precisament minhabba dan il-konflitt ta` interess. Huwa precisament ghalhekk li r-rikorrent talab ir-rimozzjoni tal-istralcjarju talba, li giet michuda bil-fuq imsemmi digriet u ghalhekk anke dak id-digriet iwassal necessarjament ghall-vjolazzjoni tad-dritt tar-rikorrent li l-kaz jinstema` minn persuna mparzjali u indipendenti ;

Dan il-konflitt sar anke izjed evidenti wara d-digriet ulterjuri tal-Qorti fejn l-istralcjarju gie nkarigat jesprimi l-opinjoni tieghu dwar il-gradwazzjoni tal-kredituri u l-prova tal-krediti taghhom ; din is-sitwazzjoni bir-rispett kollu hija daqsxejn stramba ghaliex l-istralcjarju b`rikors precedenti tieghu diga` ha pozizzjoni fuq l-ammissjoni tal-krediti u l-gradwazzjoni taghhom, u la darba huwa gia` esprima opinjoni ma jistax jifhem l-esponent kif issa wiehed jista` jistenna li dan jesprimi opinjoni indipendenti u mparzjali. L-espressjoni ta` opinjoni b`mod formali ghandha tipprekludi li jkun dan l-istralcjarju li jiddefinixxi l-prova u l-gradwazzjoni tal-krediti ; din hija raguni ohra ghas-sostituzzjoni tal-istralcjarju u fi kwalsiasi kaz qieghda twassal evidentement ghall-ksur tad-dritt ta` smigh xieraq tal-esponenti ; ghalhekk il-kontinwata pozizzjoni tal-istralcjarju f`din il-kawza qieghda twassal ghan-negazzjoni tad-dritt tal-esponent ghal smigh xieraq minn persuna indipendenti u mparzjali ;

Ghaldaqstant l-esponenti jitolbu bir-rispett li dina l-Onorabbli Qorti toghgobha :

1. fil-konfront tal-intimati kollha eccetto l-Avukat Generali tiddikjara null u bla effett in vista tac-cirkostanzi premessi d-digriet ta` dina l-Onorabbli Qorti tat-23 ta` Dicembru 2009 fuq ir-rikors tar-rikorrenti ghar-rimozzjoni

tal-istralcjarju u sostituzzjoni tieghu minn persuna ohra u dan fl-atti tal-kawza Citaz Numru 530/02 fl-ismijiet HSBC Bank plc vs Tal-Barrani Company Limited et u dan billi l-istess digriet inghata kameralment u ma nghatax fis-smigh tas-seduta kif kellu jsir skond il-ligi, u inoltre

2. fil-konfront tal-intimati kollha u in difett tad-dikjarazzjoni ta` nullita` fuq imsemmija tiddikjara l-istess digriet, kif ukoll il-prosegwiment tal-kawza bil-pozizzjoni tal-istralcjarju kif fuq inghad twassal ghall-ksur tad-dritt tar-rikorrent ghal smigh xieraq ghat-tenur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem,

3. tiddikjara fil-konfront tal-intimati kollha li qieghed isir ksur u vjolazzjoni fir-rigward tar-rikorrent ta` dan l-artikolu, u bhala rimedju tordna l-annullament tal-fuq imsemmi digriet u s-sostituzzjoni tal-istralcjarju minn persuna idonea skond ma tiddeciedi l-Qorti fil-kawza ghal-liema hawn fuq issir riferenza, u taghti kull rimedju iehor xieraq biex ir-rikorrent jigi rientegrat fid-drittijiet kollha tieghu.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-intimati ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mill-kumpannija attrici.

Rat ir-risposta guramentata ta` l-Avukat Generali prezentata fis-26 ta` Lulju 2010 li taqra hekk –

1. Illi in linea preliminari din l-Onorabbli Qorti ghandha tirrifjuta li tezercita s-setghat taghha skond l-Artikolu 4(2) ta` l-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea (Kap. 319 tal-Ligijiet ta` Malta) u skond l-Art 46(2) tal-Kostituzzjoni ta` Malta kif ukoll tiddikjara t-tqanqil ta` l-allegat ksur tad-dritt tas-socjeta` rikorrenti ghal smigh

xieraq bhala frivolu u vessatorju in vista tal-fatt li s-socjeta rikorrenti ghandha mezzi ohra xierqa ta` rimedju ghall-ksur allegat u dan jirrizulta proprju izda mhux biss mill-ewwel talba tar-rikors promotur. Inoltre, il-proceduri quddiem din l-Onorabbli Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet HSBC Bank Malta plc vs Tal-Barrani Company Limited et ghadhom pendenti u s-socjeta` rikorrenti setghet talbet lil dik il-Qorti r-revoka contrario imperio tad-digriet allegatament null tat-23 ta` Dicembru 2009. Di piu`, la darba l-imsemmija kawza tigi deciza hemm id-dritt ta` appell ;

2. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-esponent mhux edott mill-fatti kif esposti mis-socjeta` rikorrenti stante li m`huwiex u qatt ma kien parti fil-kawza numru 530/2002/1 li ghadha pendenti quddiem il-Prim`Awla Qorti Civili fl-ismijiet HSBC Bank Malta p.l.c. vs Tal-Barrani Company Limited et u jirriserva ghalhekk li jekk ikun il-kaz, iressaq is-sottomissjonijiet tieghu anki dwar il-mertu waqt it-trattazzjoni tal-kawza ;

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-allegat ksur tad-dritt tas-smigh xieraq a tenur ta` l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem huwa nfondat fil-fatt u fid-dritt kif ukoll frivolu u vessatorju ghar-ragunijiet segwenti li qed jigu elenkati minghajr pregudizzju ghal xulxin :

3.1 Illi dato ma non concesso li l-allegazzjonijiet li qed isiru mis-socjeta` rikorrenti fil-konfront ta` l-istralcjarju huma minnhom, dan ma jwassalx ghall-ksur ta` l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem ;

3.2 Tant hu hekk, dejjem minghajr pregudizzju ghall-fatt li l-esponent m`huwiex edott mill-fatti fil-proceduri fil-kawza numru 530/2002/1 quddiem il-Prim`Awla Qorti Civili fl-ismijiet HSBC Bank Malta p.l.c. vs Tal-Barrani Company Limited et, skond l-Artikolu 238 ta` l-Att dwar il-Kumpanniji, il-gradwazzjoni tal-kredituri ssir skond il-ligi u

l-hlas tal-varji kredituri jista` jsir biss taht is-supervizjoni u s-sanzjoni tal-Qorti ;

3.3 Illi di piu`, minghajr pregudizzju ghat-tieni paragrafu ta` din ir-risposta, l-allegazzjoni tas-socjeta` rikorrenti fis-sens illi l-allegat nuqqas ta` indipendenza u imparzjalita` ta` l-istralcjarju necessarjament twassal ghall-ksur tad-dritt tar-rikorrent ghal smigh xieraq ma tregix ukoll ghal diversi ragunijiet ohra fosthom izda mhux biss ghaliex semmai proceduri jridu jigu ezaminati fit-totalita` taghhom sabiex Qorti f`sede kostituzzjonali tista` qatt tasal ghad-decizjoni dwar ksur o meno tad-dritt ta` smigh xieraq ;

4. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Ghaldaqstant l-esponent, ghar-ragunijiet fuq esposti, jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti joghgobha tichad it-tieni u t-tielet talba tas-socjeta` rikorrenti bhala frivoli u vessatorji bl-ispejjez kontra taghha.

Rat il-lista tax-xhieda indikati mill-konvenut Avukat Generali.

Rat ir-risposta guramentata ta` HSBC Bank Malta plc prezentata fit-<u>28 ta` Lulju 2010</u> li taqra hekk –

1.0 Preliminarjament, in-nuqqas ta` kompetenza ta` din l-Onorabbli Qorti :

1.1 Illi jidher illi din il-kawza hija ta` natura kostituzzjonali, kemm ghaliex ir-rikorrenti qed tallega nuqqas ta` smigh xieraq kif ukoll ghaliex fit-tieni u t-tielet talba qed issir talba specifika ghal dikjarazzjoni li sar ksur tad-dritt tar-rikorrenti ghal smigh xieraq a tenur tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

1.2 Illi madankollu l-kawza gietipprezentata quddiem il-Prim`Awla tal-Qorti Civili minghajr ma giet indikata s-"sede kostituzzjonali" u f`format tipiku tar-rikors guramentat ai termini tal-Artiklu 167 tal-Kap. 12, mhux tar-regoli appoziti dwar proceduri Kostituzzjonali jew Konvenzjonali.

1.3 Illi ghalhekk qed tigi eccepita n-nuqqas ta` kompetenza ta` din l-Onorabbli Qorti.

2.0 Fil-mertu, it-talba ghall-annullament tad-digriet tat-23 ta` Dicembru 2009 u rimedju konsegwenzjali ghandhom jigu michuda ghax ibbazati fuq enuncjazzjoni zbaljata tal-fatti :

2.1 Illi l-kumpannija rikorrenti qed titlob illi jigi dikjarat null u bla effett "id-digriet ta` dina l-Onorabbli Qorti tat-23 ta` Dicembru 2009 fuq ir-rikors tar-rikorrenti ghar-rimozzjoni tal-istralcjarju u sostituzzjoni tieghu ... u dan billi l-istess digriet inghata kameralment u ma inghadx fis-smigh tas-seduta".

2.2 Illi din l-allegazzjoni hija totalment zbaljata ghaliex ir-rikors datat 16 ta` Novembru 2010 li fih ir-rikorrenti talbet it-tnehhija tal-istralcjarju gie degretat* **seduta stante** *nhar is-16 ta` Dicembru 2009 kif riportat fil-verbal tal-istess seduta (Dok. A). Id-digriet tat-23 ta` Dicembru 2009 kien jirreferi ghal rikors li sar wara d-digriet tas-16 ta` Dicembru 2009 li fih ir-rikorrenti talbet li tithalla tappella minnu (Dok. B u C).

2.3 Illi ghalhekk it-talba ghall-annullament tad-digriet tat-23 ta` Dicembru 2009 ma tistax tintlaqa` l-ewwelnett ghaliex ir-referenza kellha tkun semmai ghad-digriet tas-16 ta` Dicembru 2009 u t-tieni nett ghaliex

mhux minnu li d-digriet tas-16 ta` Dicembru 2009 inghata kameralment.

3.0 Fil-mertu wkoll m`huwiex minnu li sehhet jew qed issehh xi vjolazzjoni tad-dritt tar-rikorrent ghal smigh xieraq :

3.1 Illi l-allegazzjoni tar-rikorrenti hija fis-sens illi stante li Dr. Louis Cassar Pullicino rraprezenta l-Bank f`xi kawzi li m`ghandhom ebda konnessjoni mal-proceduri odjerni ma jistax jitqabbad mill-Qorti bhala stralcjarju f`kawzi li fihom ghandhom interess il-Bank eccipjenti. Inoltre r-rikorrenti ssostni illi billi l-istralcjarju f`dawn il-proceduri kien ha pozizzjoni f`rikors rigward il-gradwazzjoni tal-kredituri, l-istess Qorti ma setghetx, fi stadju sussegwenti, terga` titolbu jesprimi opinjoni izjed dettaljata dwar tali gradwazzjoni ghaliex l-istralcjarju jkun marbut b`dak li qal aktar kmieni fil-proceduri.

3.2 Illi dan il-lanjanza hija manifestament ingustifikata ghar-ragunijiet li gejjin :

- Dr. Louis Cassar Pullicino huwa avukat professjonali u indipendenti, mhux impjegat tal-Bank HSBC. Il-fatt li seta` rraprezenta lil Bank f`xi kawza jew kawzi ohra bl-ebda mod ma jfisser illi m`huwiex indipendenti u imparzjali. Dan partikolarment meta l-kawzi li allegatament huwa nvolut fihom Dr. Cassar Pullicino ma ghandhom x`jaqsmu xejn ma` l-istralc in kwistjoni. F`dan ir-rigward jinghad illi lanqas imhallef li jkun irraprezenta parti li tidher quddiemu ma huwa prekluz milli jaghti sentenza fir-rigward ta` dik il-parti (issir hawn referenza ghall-Artiklu 734 tal-Kap. 12). Multo magis huwa prekluz avukat li ta parir lill-parti milli jaghti opinjoni bhala stralcjarju fi proceduri totalment differenti.

- Dr. Cassar Pullicino rraprezenta lill-Bank HSBC (Malta) plc f`diversi kawzi anke qabel ma gie nominat bhala stralcjarju, kien biss meta d-decizjonijiet tieghu ma ntoghgbux mir-rikorrenti Fenech Estates Limited li qamet din il-vertenza. B`analogija mal-Artiklu 739 tal-Kap. 12, l-oggezzjoni ta` Fenech Estates Limited messha semmai tressqet fi stadju precedenti mhux f`dan l-istadju inoltrat tal-proceduri.

- L-istralcjarju finalment jopera taht it-tmexxija tal-Qorti li quddiemha timxi l-procedura tal-istralc. Il-Qorti mhix marbuta b`dak li jghid l-istralcjarju u l-partijiet jinghataw (u gja nghataw) kull dritt li jressqu s-sottomissjonijiet taghhom mhux biss lill-istralcjarju izda wkoll direttament lill-Qorti.

- Espressjoni preliminari ta` opinjoni ma torbotx lill-istralcjarju meta jigi biex jaghti l-opinjoni definittiva tieghu dwar il-gradwazzjoni tal-kredituri. Lanqas gudikant ma huwa marbut b`digrieti interlokutorji moghtija minnu stess (Art. 230 tal-Kap. 12), ahseb u ara kemm jista` jinghad illi stralcjarju jitlef l-imparzjalita` tieghu jekk, f`rikors lill-Qorti jindika opinjoni preliminari tieghu dwar gradwazzjoni.

Salvi eccezzjonijiet ohra li jistghu jtiressqu mill-intimata skond il-ligi.

Bl-ispejjez kontra r-rikorrenti li hija minn issa ngunti ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mill-konvenuti HSBC Bank Malta plc u l-elenku ta` dokumenti esebiti minnu.

Rat ir-risposta guramentata ta` Dr. Louis Cassar Pullicino prezentata fid-29 ta` Lulju 2010 li taqra hekk –

1. Illi dina l-Onorabbli Qorti ghandha tiddeklina l-ezercizzju tal-gurisdizzjoni moghtija lilha bl-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea, Kapitolu 319 tal-Ligijiet ta` Malta u partikolarment taht il-proviso ghall-artikolu 4(2) u dan billi r-rikorrent ghandu rimedji ordinarji li ghadhom ghad-disposizzjoni tieghu u cioe` li jinterponi appell mid-digrieti msemmija minnu fir-rikors promotur flimkien mas-sentenza ta` l-Onorabbli Prim`Awla tal-Qorti Civili fir-rigward tal-mertu tal-proceduri ordinarji fl-ismijiet HSBC Bank plc vs Tal-Barrani Company Limited et (rikors numru 530/02JA) ;

2. Illi dina l-Onorabbli Qorti ghandha tichad it-talbiet mressqa mis-socjeta` rikorrenti billi hija ma ghandhiex il-gurisdizzjoni li tissindaka l-mertu ordinarju jew li tagixxi bhala qorti ta` l-appell dwar mertu ta` proceduri ordinarji jew dwar jekk intuzatx il-procedura korretta f`dawk il-proceduri ordinarji. Ir-rikorrent qieghed jippretendi li jottjeni minn dina l-Onorabbli Qorti, qorti ta` gurisdizzjoni straordinarja, dak li ma rnexxielux jottjeni mill-Qorti ta` gurisdizzjoni ordinarja ;

3. Illi dina l-Onorabbli Qorti ghandha tichad it-talbiet imressqa mis-socjeta` rikorrenti billi lment dwar nuqqas ta` smigh xieraq taht l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghandu jigi sindakat f`gheluq il-proceduri ordinarji u wara li tinghata res judicata f`dawk il-proceduri u dan billi kif ripetutament gie ritenut kemm mill-Qrati ta` Malta kif ukoll mill-Qorti Ewropea illi l-gurisdizzjoni u l-kompetenza ta` dina l-Onorabbli Qorti hija li tara jekk kienx hemm nuqqas ta` smigh xieraq fl-isfond tal-proceduri shah u mhux f`pezzi ta` dawk il-proceduri. Dan ghaliex jinkombi l-ewwel fuq il-Qorti ta` gurisdizzjoni ordinarja li tidderigi l-proceduri quddiemha b`tali mod li tista` bid-direzzjoni taghha tindirizza r-rekwiziti ta` smigh xieraq ;

4. Illi minghajr pregudizzju ghal dan, l-esponent jirrispondi bir-rispett illi l-procedura li ntuzat mill-Prim`Awla tal-Qorti Civili sabiex tiddeciedi fuq it-talba ghas-sostituzzjoni ta` l-istralcjarju kienet procedura korretta, li tat lir-rikorrent l-ispazju sabiex iressaq it-talba tieghu skond il-ligi u giet anke deciza b`tali mod, u li din il-procedura ma tammonta ghall-ebda ksur tad-dritt ghal smigh xieraq. Ir-rikorrent jippretendi illi 'fit-23 ta` Dicembru 2009 l-Onorabbli Prim`Awla tal-Qorti Civili cahdet it-talba tar-rikorrent ghas-sostituzzjoni tal-istralcjarju, b`digriet kamerali, izda effettivament dak li gie deciz fl-imsemmi digriet kienet it-talba tar-rikorrent sabiex jappella minn digriet moghti mill-istess Qorti seduta stante fis-16 ta` Dicembru 2010. B`tali mod mhux talli giet segwita l-procedura civili, li kif gie sottomess hawn fuq, tali mertu jezorbita l-gurisdizzjoni ta` qorti straordinarja, izda sahansitra tali procedura ma tippregudikax u ma tiksirx id-dritt ghal smigh xieraq billi thalli lir-rikorrent id-dritt li jressaq appell flimkien mas-sentenza fuq il-mertu ;

5. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-esponent jirrispondi bir-rispett illi l-appuntament ta` l-esponent bhala stralcjarju u l-azzjonijiet li huwa ghamel f`tali funzjoni saru b`rispett ghad-dritt ta` smigh xieraq tar-rikorrent u bl-ebda mod ma jiksru tali dritt. Il-funzjoni ta` l-istralcjarju huwa wiehed oggettiv u li jsir biss skond id-direzzjoni u taht l-ordnijiet li jinghata mill-Qorti li tkun qieghda tippresjedi l-proceduri ta` stralc. B`hekk il-funzjoni ta` l-istralcjarju huwa li jikkompila lista tal-kredituri, iressaq l-istess ghal kunsiderazzjoni tal-Qorti u jeffettwa kwalunkwe ordin li dik il-Qorti taghtih. B`dan il-mod l-istralcjarju ma jihux decizjonijiet izda jikkompila lista tal-krediti u gradwazzjoni ta` l-istess huwa msejjah jaghmel dan skond parametri u proceduri cari fil-ligi u l-gradwazzjoni ssir skond regoli stabbiliti fil-ligi. Ghalhekk kwalunkwe diskrezzjoni anke jekk kwazi inezistenti moghtija lill-istralcjarju hija wahda sindakabbli mill-Qorti li tkun qieghda tippresjedi l-proceduri ta` l-istralc li sahansitra jibqalha d-diskrezzjoni assoluta li taghti kwalunkwe ordni li hija jidhrilha xierqa u opportuna lill-istess stralcjarju ;

6. Illi inoltre ma jezisti l-ebda bazi fuq liema tista` tinstab nuqqas ta` imparzjalita` fl-ezercizzju tal-funzjoni ta` stralcjarju li qieghed jaqdi l-esponent, u dan la dik taht it-test oggettiv u lanqas taht it-test soggettiv li dejjem trid tigi ppruvata mir-rikorrent ;

7. Illi inoltre ma jezisti l-ebda bazi fuq liema tista` tinstab nuqqas ta` indipendenza fin-nomina ta` l-esponent bhala stralcjarju tal-kumpannija in kwistjoni u dan billi fil-qadi ta` dmirijietu l-esponent ma huwa dipendenti fuq hadd, marbut bl-etika tal-professjoni tieghu u sahansitra marbut ukoll bid-direzzjoni u l-ordnijiet li taghtih il-Qorti. Li l-esponent jezercita wkoll il-professjoni tieghu bhala avukat u li f`tali funzjoni jippatrocina kreditur tal-kumpannija in kwistjoni b`ebda mod ma taghmel lil dak l-avukat dipendenti jew b`xi mod imparzjali u dan ghaliex il-mertu ta` dawk il-proceduri b`ebda mod ma jolqot l-amministrazzjoni u mhux konness mal-kumpannija in kwistjoni jew ma` shareholders taghha. Inoltre f`dan ir-rigward ukoll l-esponent jinnota li fil-funzjoni ta` stralcjarju huwa ma jihux decizjonijiet u ma jamministrax jekk mhux wara li jigi ordnat jagixxi mill-Qorti u ghalhekk jezistu salvagwardji sufficjenti kontra dak li qieghed jallega r-rikorrent.

8. Illi f`dan ir-rigward huwa wkoll ta` min jinnota li waqt li s-socjeta` attrici kienet qed tilmenta mill-allegat konflitt tal-esponent, kienet saret laqgha tal-kredituri u tal-azzjonisti ta` Tal-Barrani Company Limited, fejn gie miftiehem illi l-istralcjarju kellu jintavola rikors ad hoc sabiex jitlob id-direzzjoni tal-Qorti dwar il-prova tal-krediti u l-gradwazzjoni tal-istess u l-Qorti dderigiet lill-esponent sabiex jipprocedi u jekk hemm bzonn jirrevedi l-pozizzjoni tieghu dwar il-verifika u gradwazzjoni tal-krediti b`dan ghalhekk illi la s-socjeta`attrici u l-ebda kreditur iehor ma jista`jsofri ebda pregudizzju.

9. Illi inoltre f`partijiet tar-rikors ir-rikorrent jaghti x`jifhem li l-pozizzjoni ta` l-istralcjarju twassal ukoll ghal nuqqas ta` indipendenza jew imparzjalita` fil-Qorti li qeghda tippresjedi s-smigh tal-proceduri in kwistjoni. Tali allegazzjoni hija nfondata u dan ghaliex ma sar ebda l-agir jew ordni li tindika li dik il-Qorti hija nieqsa minn indipendenza jew imparzjalita`.

10 Illi ghalhekk it-talbiet imressqa mis-socjeta` rikorrenti ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra taghha.

11. Illi i oltre r-rimedju mitlub mis-socjeta` rikorrenti ma ghandux jinghata minn dina l-Onorabbli Qorti billi ghadu possibbli li jigi mfittex mill-Qorti ta` l-Appell.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mill-konvenut Dr. Louis Cassar Pullicino.

Rat ir-risposta guramentata ta` Michael Axisa Company Ltd. prezentata fit-30 ta` Lulju 2010 li taqra hekk –

1. Illi preliminarjament l-azzjoni attrici hija nulla in kwantu l-ewwel talba, min-naha l-wahda, u t-tieni u t-tielet talba, min-naha l-ohra, ma jistghux jigu proposti permezz tal-istess azzjoni;

2. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, it-tieni u t-tielet talba huma mproponibbli in kwantu ma jistghux jigu meqjusa minn din il-Qorti fil-gurisdizzjoni ordinarja taghha ;

3. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, is-socjeta` rikorrenti ma ezawrietx ir-

rimedji ordinarji lilha disponibbli u konsegwentement it-tieni u t-tielet talba m`ghandhomx jigu meqjusa ;

4. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-ewwel talba hija rrita u nulla billi l-eventwali procedura sabiex jigi attakkat digriet interlokutorju fuq il-bazi proposta fl-ewwel talba hija dik provduta mill-Artikolu 229 tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta` Malta u mhux dik intentata mis-socjeta` rikorrenti b`din l-azzjoni ;

5. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-ewwel talba hija ghal kollox infondata fil-fatt u fid-dritt billi r-rikors datat 16 ta` Novembru 2009 gie deciz fil-pubbliku u dan kif jirrizulta mill-anness kopja ta` verbal markata bhala Dok. 'MAL1'. L-istess socjeta` attrici kienet a konoxxenza tal-ezistenza ta` tali digriet u dan kif jirrizzulta mill-anness Dok. 'MAL2' ;

6. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-istess talba hija wkoll infondata fil-fatt u fid-dritt billi hija bazata fuq il-premessa zbaljata li r-rikors datat 16 ta`Novembru 2009 kellu jigi dekretat fil-miftuh liema rekwizit ma kienx wiehed essenzjali f`dan il-kaz ;

7. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, it-tieni u t-tielet talba huma nfondati fil-fatt u fid-dritt billi ma tissussisti u ma hi ser tissussisti l-ebda vjolazzjoni tad-drittijiet fondamentali tas-socjeta` attrici, hekk kif minnha allegat ;

8. Illi s-socjeta` attrici hija llum prekluza milli tqajjem ilment dwar l-agir tal-istralcjarju Dr. Louis Cassar Pullicino b`rabta ma`xi allegat konflitt ta` interess ma` HSBC Bank Malta plc una volta li kienet l-istess socjeta` attrici li kienet qablet li l-Bank kien jippregradwa l-kredituri l-ohra tas-socjeta` tal-Barrani Company Limited inkluza l-istess socjeta` attrici u kienet l-istess socjeta` attrici li

qablet li ssir distribuzzjoni provvizorja proposta mill-istess stralcjarju, fl-ammont ta` €395,993.47, a favur tal-imsemmi Bank – dana kollu jirrizulta mill-annessi Dok. ‘MAL3’ u ‘MAL4’.

9. Illi fi kwalsiasi kaz u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-azzjoni attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mill-konvenuta Michael Axisa Company Ltd u l-elenku ta` dokumenti esebiti.

Rat ir-rikors tal-kumpannija rikorrenti tas-27 ta` Ottubru 2010 fejn talbet korrezzjoni tar-rikors promotur –

sabiex it-tieni talba tigi taqra –

fil-konfront tal-intimati kollha u in difett tad-dikjarazzjoni ta` nullita` fuq imsemmija tiddikjara l-istess digriet u d-digriet tas-sittax (16) ta` Dicembru tal-atti tal-istess kawza kif ukoll il-prosegwiment tal-kawza bil-posizzjoni tal-istralcjarju kif fuq inghad twassal ghall-ksur tad-dritt tar-rikorrent ghal smiegh xieraq ghat-trenur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem.

u sabiex wara r-raba` paragrafu jidhol il-kliem –

Illi l-Qorti cahdet din it-talba b`digriet tas-16 ta` Dicembru 2009 minn liema digriet b`rikors tat-18 ta` Dicembru 2009 talab il-permess li jappella minnha li gie michud kameralment b`digriet tat-23 ta` Dicembru 2009.

Rat ir-risposta tal-konvenut HSBC Bank Malta plc tas-26 ta` Novembru 2010 ghal dak ir-rikors fejn oppona t-

talba ghall-korrezzjoni stante li *r-rikors prezenti huwa minnu nnifsu rikonoxximent illi din l-eccezzjoni* (u cioe` it-tieni eccezzjoni tal-bank) *hija legalment valida u fattwalment fondata* u allura *Jekk ir-rikors jintlaqa` ser ikunu qeghdin jinbidlu kemm il-parametri tat-talbiet attrici kif ukoll is-sustanza tal-eccezzjonijiet imressqa.*

Rat ir-risposta tal-konvenuta Michael Axisa Limited tat-22 ta` Marzu 2011 ghall-istess rikors fejn, ghar-ragunijiet hemm indikati, u wara li ghamlet riferenza ghall-Art.175 tal-Kap.12, opponiet it-talba ghall-korrezzjoni.

Rat ir-risposta tal-Avukat Generali tat-3 ta` Ottubru 2011 ghall-istess rikors fejn oppona ruhu ghat-talba *in kwantu l-korezzjoni mitluba mis-socjeta` attrici, jekk tigi milqugha, tkun effettivament qed tbiddel il-parametri tat-talbiet attrici kif ukoll is-sustanza tal-eccezzjonijiet imressqa.*

Rat il-verbal tal-udjenza tat-12 ta` Jannar 2012 quddiem din il-Qorti kif presjeduta.

Rat id-digriet taghha moghti fl-istess udjenza fejn halliet il-kawza ghal-lum sabiex taghti provvediment dwar ir-rikors tal-kumpannija attrici a fol 42 tal-process.

Rat l-atti tal-kawza.

Ikkunsidrat :

II. <u>Il-Fatti</u>

Fir-raba` paragrafu tar-rikors guramentat, il-kumpannija attrici taghmel riferenza ghal rikors li kienet

ipprezentat fis-16 ta` Novembru 2009 sabiex jitnehha l-istralcjarju Av. Louis Cassar Pullicino minhabba allegat konflitt ta` interess. Il-kumpannija attrici pprezenta kopja ta` dan ir-rikors mar-rikors guramentat (ara fol 6).

Fil-hames paragrafu tar-rikors guramentat, il-kumpannija attrici tghid illi kien b`digriet ta` din il-Qorti tat-23 ta` Dicembru 2009 li kienet michuda t-talba kif dedotta fir-rikors taghha tas-16 ta` Novembru 2009. Il-kumpannija attrici ma pprezentatx pprezentat kopja ta` dan id-digriet.

Fis-sitt paragrafu tar-rikors guramentat, il-kumpannija attrici tghid illi d-digriet tat-23 ta` Dicembru 2009 inghata *in camera* minflok inghata *in open court.* U dan, skond il-kumpannija rikorrenti, il-Qorti ma setghetx taghmlu.

Fis-seba` paragrafu tar-rikors guramentat, il-kumpannija attrici tghid illi dak id-digriet tat-23 ta` Dicembru 2009 kien null u bla effett.

<u>Abbazi ta` dawk il-premessi</u>, il-kumpannija attrici kompliet imbaghad biex tghid fejn, fil-fehma taghha, dak id-digriet kien jilledi d-drittijiet taghha u mbaghad ressqet it-talbiet taghha.

Jirrizulta li mar-rikors guramentat, il-kumpannija attrici pprezentat ukoll il-verbal tal-udjenza ta` din il-Qorti tas-16 ta` Novembru 2009 (ara fol 5).

Fir-risposta guramentata, il-konvenut HSBC Bank Malta plc eccepixxa
li r-rikors guramentat kien imfassal fuq premessa zbaljata ghaliex id-digriet fejn kienet michuda t-talba tal-kumpannija attrici kif kienet dedotta fir-rikors taghha tas-16 ta` Novembru 2009 kien michuda *in open court* fis-16

ta` Dicembru 2009. Il-konvenut HSBC Bank Malta plc esebixxa in konferma Dok A a fol 21.

Fir-risposta guramentata, il-konvenuta Michael Axisa Limited <u>ukoll</u> issostni li d-digriet fejn kienet michuda t-talba tal-kumpannija attrici kif kienet dedotta fir-rikors taghha tas-16 ta` Novembru 2009 sehh *in open court* fis-16 ta` Dicembru 2009. Anke din il-kumpannija konvenuta esebiet kopja tal-istess digriet a fol 32.

Mar-rikors taghha tas-27 ta` Ottubru 2010, li dwaru din il-Qorti qeghda tipprovdi llum, il-kumpannija rikorrenti pprezentat *inter alia* kopja tar-rikors taghha fejn talbet li tappella mid-digriet fuq riferit tas-16 ta` Dicembru 2009 (fol 45) u kopja tad-digriet *in camera* tat-23 ta` Dicembru 2009 (fol 46) fejn it-talba kienet michuda.

Ikkunsidrat :

III. <u>Id-Dritt</u>

<u>L-Art. 175(1) tal-Kap.12</u> jaqra hekk –

Il-qorti **<u>tista</u>**`, f`kull waqt tal-kawza, qabel is-sentenza, wara talba ta` wahda mill-partijiet, wara li tisma` meta jehtieg lill-partijiet, tordna s-sostituzzjoni ta` xi att jew tippermetti tibdil fl-iskritturi, sew billi fihom jizdied jew jitnehha l-isem ta` wahda mill-partijiet u jitqieghed iehor floku, jew billi jissewwa zball fl-isem tal-partijiet jew fil-kwalità li fiha jidhru, jew billi jissewwa kull zball iehor jew billi jiddahhlu hwejjeg ohra ta` fatt jew ta` dritt ukoll permezz ta` nota separata, **<u>sakemm sostituzzjoni jew tibdil bhal dan ma jbiddilx fis-sustanza l-azzjoni jew l-eccezzjoni fuq il-meritu tal-kawza</u>**. (enfasi u sottolinear ta` din il-Qorti).

Fis-sentenza taghha tat-12 ta` Dicembru 1994 fil-kawza **‘Calabrese vs Bigeni’** il-Qorti tal-Appell qalet hekk dwar din id-disposizzjoni –

Id-diffikulta` li generalment tinholoq fl-applikazzjoni ta` dan l-artikolu taggira dejjem madwar din il-limitazzjoni (u cioe` ‘basta li l-ebda tibdil bhal dan ma jkun biddel fis-sustanza l-azzjoni jew l-eccezzjoni’) *; fil-kaz prezenti il-pretensjoni ta` l-appellanti illi t-tibdil ordnat mill-Qorti ‘biddel fis-sustanza l-eccezzjoni’ ;*

*Huwa ovvju li din il-limitazzjoni ma tapplikax meta l-eccezzjoni tkun propju tindika l-izball li jigi korrett – sakemm dik il-bidla ma tbiddilx is-sustanza ta` l-azzjoni. Dan huwa ovvju ghaliex m`huwiex guridikament konformi illi bidla tista` ssir jekk ma ssirx eccezzjoni imma ma tistax issir jekk tinghata l-eccezzjoni. Il-qofol qieghed fil-precisazzjoni li timporta l-kelma ‘fis-sustanza’.* ***Din tindika li kull bidla li ssir trid tkun bidla ta` xi dettall ta` xi haga marginali imma mhux materja ta` sustanza jew li teffettwa s-sustanza*** (enfasi u sottolinear ta` din il-Qorti)

Fis-sentenza taghha tal-14 ta` Marzu 1988 fil-kawza **‘Mirabelli noe vs Gollcher et noe’** il-Qorti tal-Appell ghamlet analizi tal-origini tal-Art.175 tal-Kap.12 u l-iskop tad-disposizzjoni. Il-Qorti qalet hekk –

L-artikolu 175 imsemmi jaf l-origini tieghu ghal studju akkurat li sar fis-seklu ta` qabel dan meta kien qed jigi ppreparat il-Kodici ta` Organizzazzjoni u Procedura Civili. Fil-fatt il-Kummissjoni ad hoc ta` l-1848 fuq l-artikolu relattiv (180) fl-abbozz kienu ssuggerew li fl-atti gudizzjarji kellha tigi pprestata attenzjoni kbira ghall-isem tal-partijiet u tal-kapacita` li fiha kienu jidhru [u dan billi f`dak il-kaz il-kwistjoni kien centrata dwar ir-rekwiziti ta` l-Art.174(1)(b)] *u li kull nuqqas kellu jwassal ghan-nullita` b`dan pero` li f`certi kazijiet fejn il-kwistjoni tkun tqajmet ‘in limine litis’ il-Qorti kienet awtorizzata tikkoregi l-izball ;*

Sir Andrew Jameson kif jidher mill-'Observations on the Proposed Code of Organisation and Civil Procedure for the Island of Malta (London) 1851 kien objetta li l-artikolu ssuggerit ma kienx jaghti poteri bizzejjed ampji lill-Qrati biex jigu evitati ingustizzji u kien issuggerixxa li jigi segwit dak li kien jipprovdi fir-rigward in-New York Code of Procedure li kellu skond hu 'provisions that are so evidently in conformity with reasons and justice' ;

Fil-fatt l-artikolu 180 gie 'redrafted' kompletament u ghalkemm il-kliem adoperati huma differenti gie jaqbel fis-sustanza mad-disposizzjoni tal-Kodici Amerikan imsemmi ;

***Tul is-snin dan l-artikolu kif originarjament ippromulgat u kif sussegwentement emendat serva u gie uzat mill-Qrati taghna biex jigu evitati duplicita` ta` kawzi u biex jigi evitat dak il-formalizmu rigoruz li hafna drabi kien iwassal ghal biex jigi stultifikat il-kuncett tal-gustizzja. <u>Pero` ma wasal qatt u ma gie qatt uzat mill-Qrati taghna biex tigi stultifikata l-istess ligi li testwalment tipprojbixxi kull korrezzjoni li tkun talvolta tbiddel is-sustanza ta` l-azzjoni jew ta` l-eccezzjoni</u>*** *;* (enfasi u sottolinear ta` din il-Qorti).

Ikkunsidrat :

IV. <u>Il-Provvediment</u>

Il-pern ta` l-istanza attrici kif promossa fir-rikors guramentat huwa li, skond il-kumpannija attrici, kien null u bla effett id-digriet ta` din il-Qorti (diversament presjeduta) fejn kienet michuda t-talba kif dedotta fir-rikors taghha tas-16 ta` Novembru 2009 (fol 6) ghas-sostituzzjoni tal-konvenut Av. Dr. Louis Cassar Pullicino bhala stralcjarju tal-kumpannija Tal-Barrani Company Limited stante li dak id-digriet inghata *in camera* minflok fil-miftuh. Il-kumpannija attrici qalet li dak id-digriet inghata fit-23 ta` Dicembru 2009. Kompliet izzid illi bil-mod kif inghata dak

id-digriet kien iwassal ghal vjolazzjoni tad-dritt taghha ghal smigh xieraq kif tutelat bl-Art.6 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem.

L-istanza attrici kif promossa kienet kontestata b`eccezzjonijiet ***ad hoc*** kemm mill-konvenut HSBC Bank Malta plc kif ukoll mill-konvenuta Michael Axisa Limited. Evidentement rinfaccjata b`dawk l-eccezzjonijiet, il-kumpannija attrici ressqet ir-rikors taghha tas-27 ta` Ottubru 2010, li dwaru din il-Qorti qeghda tipprovdi llum.

Bir-rikors taghha ghall-korrezzjoni tar-rikors guramentat, il-kumpannija qeghda tghid illi d-digriet fejn kienet michuda t-talba taghha ghas-sostituzzjoni tal-istralcjarju nghata mhux fit-23 ta` Dicembru 2009 izda fis-16 ta` Dicembru 2009. Qeghda tghid ukoll illi d-digriet li nghata *in camera* fit-23 ta` Dicembru 2009 kien dak fejn il-Qorti (diversament presjeduta) cahdet lill-kumpannija attrici l-permess li tappella mid-digriet tas-16 ta` Dicembru 2009 wara rikors taghha li kien intavolat fit-18 ta` Dicembru 2009.

Mill-atti jirrizulta illi d-digriet fejn kienet michuda t-talba tal-kumpannija attrici ghas-sostituzzjoni tal-istralcjarju nghata fil-miftuh fl-udjenza tas-16 ta` Dicembru 2009. Jirrizulta wkoll illi d-digriet fejn kien michuda t-talba ghall-permess biex isir appell mid-digriet tas-16 ta` Dicembru 2009 inghata *in camera* fit-23 ta` Dicembru 2009 (ara Dok C a fol 23).

Din il-Qorti hija tal-fehma illi t-talba ghall-korrezzjoni li saret mill-kumpannija attrici permezz tar-rikors taghha tas-27 ta` Ottubru 2010 mhijiex qeghda tolqot semplici dettall jew xi kwistjoni marginali. Minn istanza fejn in kwistjoni kien hemm in-nullita` ta` digriet, u l-effetti ta` dak id-digriet fuq il-jedd fondamentali tar-rikorrenti ghal smigh xieraq, ghax dak id-digriet inghata in camera u mhux fil-miftuh (li rrizulta li ma kienx il-kaz ghax id-digriet fil-fatt

inghata fil-miftuh), bil-korrezzjoni proposta mhux biss qeghda tinbidel id-data li fiha nghata attwalment id-digriet fil-miftuh, izda l-istanza qeghda titwessa` sabiex tolqot kwistjoni gdida li ma kenitx kontemplata fir-rikors promotorju u cioe` n-nullita` o meno tad-digriet *in camera* tat-23 ta` Dicembru 2009 fejn kienet michuda t-talba tar-rikorrenti ghal permess sabiex tappella mid-digriet tas-16 ta` Dicembru 2009. Din hija materja gdida ghal kollox illi l-konvenuti ma kellhomx l-opportunita` li jressqu eccezzjonijiet fir-rigward ghaliex ma kenitx il-mertu tar-rikors guramentat promotorju. Ghalhekk ma hemmx dubbju li l-korrezzjoni mitluba tolqot kemm is-sustanza tal-azzjoni attrici kif ukoll l-eccezzjoni tal-konvenuti. Din il-Qorti hija tal-fehma li fl-ghazla taghha li ma takkordax il-korrezzjoni mitluba mhuwiex kaz ta` applikazzjoni ta` formalizmu rigoruz. Mhuwiex kaz fejn qeghda tigi stultifikata l-gustizzja sostanzjali. Izda tal-lum huwa kaz fejn jekk tkun ammessa t-talba ghall-korrezzjoni tkun fil-fatt qeghda tigi stultifikata l-ligi stess li ma tridx li korrezzjoni tbiddel is-sustanza ta` l-azzjoni jew ta` l-eccezzjoni.

Ghar-ragunijiet kollha premessi, din il-Qorti qeghda tichad it-talba tal-kumpannija attrici ghall-korrezzjoni tar-rikors guramentat kif dedotta fir-rikors taghha tas-27 ta` Ottubru 2010 (fol 42), bl-ispejjez kontra l-kumpannija attrici.

Thalli l-kawza ghall-kontinwazzjoni ghall-udjenza ta` nhar it-Tnejn 2 ta` April 2012 fid-9.00 a.m.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------